

Pani Alina Połoszczak
Kierownik Gminnego Ośrodka
Pomocy Społecznej w Szczytnie
ul. Polska 49
12-100 Szczytno

Stosownie do art. 47 ustawy z dnia 15 lipca 2011 roku o kontroli w administracji rządowej (Dz.U. z 2011 r. Nr 185, poz. 1092), zwanej dalej: „ustawą o kontroli w administracji rządowej” przekazuję Pani treść wystąpienia pokontrolnego.

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Kontrolę przeprowadzono w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Szczytnie,
- REGON: 004458799,
- NIP: 745-15-86-980,
mieszczącym się w Szczytnie, przy ul. Polskiej 49, 12-100 Szczytno.
(akta kontroli str. 12-14)

W okresie objętym kontrolą, tj. od 1 lipca 2013 r. do 30 października 2014 r. oraz w czasie jej prowadzenia Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Szczytnie zarządzała pani Alina Połoszczak, której Wójt Gminy w Szczytnie powierzył obowiązki Kierownika GOPS z dniem 1 listopada 2000 r.
(akta kontroli str. 15-16)

Kontrolę prowadzono w obecności kierownika kontrolowanej jednostki przy udziale pracowników merytorycznych ds. świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego.
(informacje o zatrudnieniu w okresie objętym kontrolą w aktach kontroli str. 17-19)

Kontrolę przeprowadziła pani Aneta Łapińska - inspektor wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie (legitymacja służbowa nr 20/2014 wydana przez Dyrektora Generalnego Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie) na podstawie imiennego upoważnienia do kontroli nr FK-VI.0030.1131.2015 z dnia 29 października 2015 r., wydanego przez Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego.
(akta kontroli str. 1-11)

Termin kontroli: od 6-13 listopada 2015 r.

Kontrolę odnotowano w książce kontroli jednostki kontrolowanej pod pozycją 4/2015.

W kontrolowanym okresie nie było kontroli prowadzonych przez inne organy w powyższym zakresie.

Zakres kontroli:

- przedmiot kontroli:

ocena realizacji przez samorząd terytorialny zadań zleconych z zakresu administracji rządowej wynikających z ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, w tym warunki nabywania prawa, zasady ustalania, przyznawania i wypłacania świadczeń opiekuńczych oraz jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka

- okres objęty kontrolą:

od 1 lipca 2013 r. do 31 października 2014 r.

Kontrolę przeprowadzono na podstawie art. 6 ust. 4 pkt 3, art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz.U. z 2011 r. Nr 185, poz. 1092) oraz art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (t.j. Dz.U. z 2015, poz. 525) w związku z art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (tekst jednolity Dz.U. z 2015 r. poz. 114)

Na podstawie ustaleń kontroli (*akta kontroli str. 1-180*) działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczytnie, w zakresie objętym kontrolą oceniono pozytywnie.

U s t a l e n i a:

Gmina Szczytno jest gminą, którą na dzień 31 grudnia 2014 r. zamieszkiwało 12.273 mieszkańców (*akta kontroli str. 20*). Ze sprawozdań finansowo-rzeczowych (*akta kontroli str. 30 i str. 39, str. 28 i str. 37, str. 27 i str. 36, str. 40; sprawozdania dostępne także w Oddziale budżetu, planowania i analiz Wydziału Polityki Społecznej*) dot. realizacji zadań przewidzianych w ustawie o świadczeniach rodzinnych wynika, że:

a) w III kwartale 2013 r.

- świadczenia rodzinne pobierały 1004 rodziny,
- wydano 289 decyzji w sprawach świadczeń rodzinnych,
- ogółem na wypłatę świadczeń rodzinnych wraz ze składkami społecznymi wydatkowano kwotę 1.085.345,00 zł,
- wydatki na obsługę świadczeń rodzinnych, sfinansowanych z dotacji z budżetu państwa w rozdziale 85212 wyniosły 21.487,00 zł,

b) w III kwartale 2014 r.

- świadczenia rodzinne pobierało 965 rodzin,
- wydano 239 decyzji w sprawach świadczeń rodzinnych,
- ogółem na wypłatę świadczeń rodzinnych wraz ze składkami społecznymi wydatkowano kwotę 1.039.378,00 zł,
- wydatki na obsługę świadczeń rodzinnych, sfinansowanych z dotacji z budżetu państwa w rozdziale 85212 wyniosły 16.700,00 zł.

Z analizy powyższych danych wynikają następujące wnioski:

- liczba rodzin pobierających świadczenia rodzinne na koniec III kwartału 2014 r. zmniejszyła się w stosunku do III kwartału 2013 r. o 39, tj. o 3,88 %,
- kwota wydatkowana na świadczenia rodzinne na koniec III kwartału 2014 r. zmniejszyła się w stosunku do III kwartału 2013 r. o 45.967,00 zł, tj. 4,23 %.
- wydatki na obsługę świadczeń rodzinnych, sfinansowanych z dotacji z budżetu państwa w rozdziale 85212 w III kwartale 2014 r. zmniejszyły się w stosunku do III kwartału 2013 r. o 4.787,00 zł, tj. o 22,27 %.

Na podstawie informacji otrzymanych w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Szczytnie ustalono, że w III kwartale 2013 r. na kontrolowane rodzaje świadczeń wypłacono w sumie **364.927,00 zł**, w tym na:

- jednorazowe zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka 29.000, 00 zł,
- zasiłki pielęgnacyjne 221.544,00 zł,
- świadczenia pielęgnacyjne 105.803,00 zł,
- specjalne zasiłki opiekuńcze 8.580,00 zł,

natomiast w III kwartale 2014 r. na te same świadczenia wypłacono **378.250,00** tak:

- jednorazowe zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka 26.000, 00 zł,
- zasiłki pielęgnacyjne 218.943,00 zł,
- świadczenia pielęgnacyjne 126.027,00 zł,
- specjalne zasiłki opiekuńcze 7.280, 00 z

(akta kontroli str. 51)

Jak widać z powyższego na koniec III kwartału 2014 r. w stosunku do III kwartału 2013 r. zmniejszyła się ogólna kwota wydatkowana na świadczenia rodzinne. Jednocześnie w analogicznym okresie zwiększyła się kwota wydatkowana na świadczenia poddane kontroli. Wzrost wydatków spowodowany był podwyższeniem wysokości świadczenia pielęgnacyjnego.

(akta kontroli str. 40-41)

Na podstawie zakresu czynności, a także informacji na temat wynagrodzeń pracowników realizujących kontrolowane zadania, przedstawionych przez Kierownika GOPS w Szczytnie ustalono, że osoby pobierające wynagrodzenie:

- w 2013 r. finansowano w 83 % z dotacji pochodzącej z rozdziału 85212, przekazanej przez Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego, a w 17% z środków własnych gminy,
 - w 2014 r. finansowane w 76 % z dotacji pochodzącej z rozdziału 85212, przekazanej przez Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego, a w 24 % z środków własnych,
- realizowały tylko zadania zlecone z zakresu administracji rządowej.

(akta kontroli str. 42, str. 43-60; str. 61-68)

I. Organizacyjne i techniczne zabezpieczenie realizacji zadań objętych kontrolą

W Gminie Szczytno organem właściwym, zobowiązanym do realizacji zadań wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych jest Wójt Gminy Szczytno. Prowadzone czynności kontrolne wykazały, że zgodnie z art. 20, ust.3 wspomnianej ustawy zadania zlecone z zakresu administracji rządowej realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczytnie w oparciu o uprawnienia wydane w drodze następujących aktów:

- Zarządzenia Nr 37 Wójta Gminy Szczytno z dnia 3 kwietnia 2004 r.,
- Zarządzenia Nr 87/2008 Wójta Gminy Szczytno z dnia 30 kwietnia 2008 r.,
- Zarządzenia Nr 31/2011 Wójta Gminy Szczytno z dnia 12 kwietnia 2011 r.,
- Zarządzenia Nr 32/2011 Wójta Gminy Szczytno z dnia 12 kwietnia 2011 r.,

(akta kontroli str. 69-75)

Swoją działalność GOPS wykonuje na podstawie Statutu, przyjętego w drodze Uchwały Nr XXVIII/236/2013 Rady Gminy Szczytno z dnia 15 marca 2015 r.

(akta kontroli str. 157-165)

W Statucie zawarto zapisy dotyczące zarówno podstawy prawnej jak też zadań Ośrodka m.in. z zakresu realizacji świadczeń rodzinnych oraz pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Organizację pracy oraz zakres obowiązków dla poszczególnych stanowisk pracy określa Regulamin Organizacyjny jednostki, wprowadzony Zarządzeniem Nr 11/2010 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczytnie z dnia 8 lutego 2010 r. oraz zmieniany:

- Zarządzeniem Nr 16/2010 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczytnie z dnia 12 sierpnia 2010 r.,

(akta kontroli str. 166-180)

Zgodnie z pisemną informacją na temat przyjęć klientów, zarówno kierownik kontrolowanej jednostki, jak też pracownicy Działu Świadczeń Rodzinnych przyjmują klientów w godzinach pracy

GOPS. W sprawach skarg i wniosków Kierownik GOPS przyjmuje zainteresowanych w każdy poniedziałek w godzinach od 10.00 do 12.00 oraz od 14.00 do 15.00. Informacja dotycząca przyjęć klientów zamieszczona jest na tablicy ogłoszeń Ośrodka na I piętrze budynku.
(akta kontroli str. 76)

Kontrolującej przedstawiono rejestr skarg. W okresie objętym kontrolą nie wpłynęła żadna skarga z zakresu oceny realizacji przez samorząd terytorialny zadań wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych.
(akta kontroli str. 77)

W trakcie kontroli ustalono, że Ośrodek jest organizacyjnie przygotowany do realizacji zadań objętych kontrolą.

GOPS mieści się w budynku, którego administratorem jest Bank Spółdzielczy w Szczytnie.

Na I piętrze budynku wyodrębniono pokój dla pracowników realizujących zadania wynikające z ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Stanowiska pracy wyposażono w niezbędny sprzęt biurowy. Znajdują się w nim też zabezpieczone szafy aktowe z dokumentacją.

Na dzień rozpoczęcia kontroli obsługą klientów w zakresie świadczeń rodzinnych zajmowało się trzech pracowników. Realizacja zadań objętych kontrolą wiąże się z przyjmowaniem dużej ilości klientów, a prowadzone sprawy przez pracowników mają często charakter osobisty, toteż wymagają one zachowania poufności i intymności, co warunki lokalowe w GOPS, w ocenie kontrolującej umożliwiają.

W budynku nie usunięto barier architektonicznych; w celu pomocy w załatwieniu sprawy, do osoby mającej trudności z wejściem do Działu, na parter budynku schodzi pracownik merytoryczny.

(akta kontroli str. 21)

Wnioski o ustalenie prawa do świadczeń przyjmowane są bezpośrednio u pracowników merytorycznych w siedzibie GOPS. Tam też opatruje się je datą wpływu, a następnie zostają zarejestrowane w odpowiednich spisach spraw zgodnie z instrukcją kancelaryjną. Wnioski wpływające za pośrednictwem Poczty Polskiej są rejestrowane w sekretariacie GOPS i przekazywane pracownikom Działu Świadczeń Rodzinnych.

Osoby zainteresowane, zgłaszające się osobiście po wnioski o ustalenie prawa do świadczeń informowane są o wymogach formalnych, jakie należy spełnić, aby świadczenia uzyskać.

Pracownicy dokonują weryfikacji wniosków wraz z załącznikami, a następnie wydają projekty decyzji administracyjnych, które są przedkładane osobie upoważnionej do ich podpisu. Korespondencja przychodząca i wychodząca na zewnątrz składana jest w sekretariacie Ośrodka, tam rejestrowana oraz dekretowana.

(akta kontroli str. 78)

W celu minimalizowania kosztów obsługi zadania, pracownicy Ośrodka informują klientów o możliwości osobistego odbioru decyzji; większość świadczeniobiorców osobiście kwituje ich odbiór. Decyzje odmowne bądź uchylające doręczane są za zwrotnym potwierdzeniem odbioru.

(akta kontroli str. 79)

Wnioski o ustalenie świadczeń wraz z wymaganymi załącznikami, decyzje administracyjne oraz inne pisemne informacje, niezbędne w indywidualnych sprawach zgromadzone są w teczkach aktowych, wpinanych do segregatorów w porządku alfabetycznym lub zgodnie z nadaną numeracją. Dokumentację klientów umieszczono w zabezpieczonych, metalowych szafach.

(akta kontroli str. 80)

Pracownicy realizujący świadczenia rodzinne prowadzą m.in. rejestry:

- wniosków w sprawach zasiłków rodzinnych,
- decyzji w sprawach zasiłków rodzinnych i dodatków,
- wniosków w sprawach zasiłków pielęgnacyjnych,
- decyzji w sprawach zasiłków pielęgnacyjnych,
- wniosków, decyzji w sprawach świadczeń pielęgnacyjnych,
- wniosków, decyzji w sprawach specjalnego zasiłku opiekuńczego,

- decyzji w sprawach nienależnie pobranych świadczeń,
 - inne
- (akta kontroli str. 81)

W kontrolowanym okresie, tj. od 1 lipca 2013 r. do 31 października 2014 r. pracownicy kontrolowanej jednostki zgodnie z załączonymi certyfikatami uczestniczyli w szkoleniach ściśle związanych z podwyższaniem stanu wiedzy i umiejętności niezbędnych na zajmowanym stanowisku:

- „Świadczenia rodzinne nowelizacje, nowości”,
- „Najnowsze zmiany w ustawie o świadczeniach rodzinnych i ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów – zmiany wchodzące w 2015 r.”,
- „Najnowsze zmiany w świadczeniach rodzinnych opiekuńczych”,
- „Kodeks postępowania administracyjnego w jednostkach pomocy społecznej”,
- „Ochrona danych osobowych”,
- „Ustawa o świadczeniach rodzinnych-nowelizacja”
- inne

(akta kontroli str. 82-104)

Z przedstawionej kontroli dokumentacji wynika, że GOPS podpisał umowę licencyjną z Info-R Spółka Jawna Kuc Urszula, Kuc Rafał z siedzibą w Pogórze na korzystanie z programu komputerowego „Amazis-świadczenia rodzinne”, jak również udzielanie niezbędnych konsultacji wg zasad świadczenia usług. Tym samym w kontrolowanym okresie w GOPS obowiązywała aktualna wersja oprogramowania użytkowego, zgodnego z wymaganiami określonymi przez ministra właściwego ds. zabezpieczenia społecznego.

W związku z powyższym Kierownik GOPS przedstawiła dokumenty, dotyczące m.in. formy regulowania zobowiązań związanych z zakupem oprogramowania użytkowego.

(akta kontroli str. 105-110)

W myśl art. 29 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, podmiot realizujący zadania z zakresu świadczeń rodzinnych może gromadzić i przetwarzać - w zakresie określonym w ustawie - dane osobowe osób wyszczególnionych w art. 23 ust. 1 wyżej wymienionej ustawy oraz dane osobowe członków ich rodzin.

W związku z powyższym kontrolującej przedstawiono zgłoszenie do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych o zarejestrowanie w ogólnokrajowym, jawnym rejestrze danych osobowych, zbioru danych osobowych o nazwie „Świadczenia rodzinne”.

(akta kontroli str. 111)

Ustalono, że pracownicy merytoryczni posiadają imienne upoważnienia Kierownika GOPS do przetwarzania danych osobowych.

II. Analiza prowadzonych postępowań administracyjnych

Kontrolująca określiła, że kontroli poddanych będzie 35 postępowań administracyjnych związanych z realizacją kontrolowanych zadań. Ilość postępowań przewidzianych do kontroli ustalono w takiej wysokości, aby ustalone mierniki były reprezentatywne dla próby badawczej. Założono, że kontroli poddanych zostanie:

- 15 postępowań administracyjnych w zakresie ustalenia uprawnień do świadczeń pielęgnacyjnych oraz specjalnego zasiłku opiekuńczego (w tym maksymalnie 5 postępowań administracyjnych dotyczących specjalnego zasiłku opiekuńczego),
- 10 postępowań administracyjnych związanych z ustaleniem uprawnień do zasiłku pielęgnacyjnego,
- 10 postępowań administracyjnych związanych z ustaleniem uprawnień do jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka.

Założono, że w sytuacji wszczęcia i zakończenia przez jednostkę kontrolowaną, w okresie objętym kontrolą, mniejszej ilości postępowań z poszczególnych zakresów, które wymieniono powyżej, ilość postępowań administracyjnych poddanych kontroli zostanie uzupełniona z pozostałych, ww. zakresów prowadzonych postępowań do liczby ogólnej minimum 35 postępowań.

Ponadto uznano, że losowy dobór próby badawczej dokonany zostanie spośród wszystkich postępowań administracyjnych prowadzonych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczytnie w okresie objętym kontrolą z zakresu świadczeń pielęgnacyjnych, specjalnego zasiłku opiekuńczego, zasiłku pielęgnacyjnego i jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka.

Ustalono, że w okresie objętym kontrolą Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczytnie przyjął **353** wnioski, związane z realizacją zadań poddanych kontroli, w tym:

- **102** wnioski związane z ustalaniem uprawnień do jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka,
- **169** wniosków związanych z ustalaniem uprawnień do zasiłku pielęgnacyjnego,
- **68** wniosków związanych z ustalaniem uprawnień do świadczenia pielęgnacyjnego,
- **14** wniosków związanych z ustalaniem uprawnień do specjalnego zasiłku opiekuńczego.

W związku z przyjęciem powyższych wniosków wszczęto postępowania administracyjne, które zakończyły się wydaniem decyzji, w tym:

- 3 odmownych dotyczących przyznania specjalnego zasiłku opiekuńczego w związku z niespełnieniem warunku rezygnacji z zatrudnienia,
- 2 odmownych dotyczących przyznania świadczenia pielęgnacyjnego w związku z niespełnieniem warunków dotyczących osób innych niż spokrewnione w pierwszym stopniu z osobą wymagającą opieki.

(akta kontroli str. 112)

W kontrolowanym okresie prowadzono też 3 postępowania w zakresie nienależnie pobranych świadczeń opiekuńczych – zasiłek pielęgnacyjny. Powodem uznania świadczeń jako nienależnie pobranych było pobieranie zasiłku pielęgnacyjnego przy jednoczesnym uzyskaniu prawa do dodatku pielęgnacyjnego. W powyższych sprawach należności nie rozkładano na raty ani też ich nie umarzano.

(akta kontroli str. 113-114)

Łącznie, w bloku tematycznym, dotyczącym prowadzonych postępowań administracyjnych w zakresie przyznania lub odmowy kontrolowanych świadczeń **analizie poddano 35 spraw**, w których wydano **53** decyzje.

Akta spraw analizowano pod kątem prawidłowości i terminowości prowadzonych postępowań administracyjnych. Kontroli podano:

- 10 postępowań administracyjnych związanych z ustalaniem uprawnień do jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka,
- 10 postępowań administracyjnych związanych z ustalaniem uprawnień do zasiłku pielęgnacyjnego, w tym 1 postępowanie dotyczące nienależnie pobranych świadczeń,
- 10 postępowań administracyjnych związanych z ustalaniem uprawnień do świadczenia pielęgnacyjnego, w tym 1 związane z odmową świadczenia,
- 5 postępowań administracyjnych związanych z ustalaniem uprawnień do specjalnego zasiłku opiekuńczego, w tym 1 związane z odmową świadczenia.

(akta kontroli str. 115-140)

Do kontrolowanych akt z powyższego zakresu nie wniesiono uwag.

W zakresie zasadności opłacania bądź nieopłacenia składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne analizie poddano akta:

- 2 osób pobierających specjalny zasiłek opiekuńczy w miesiącach: listopad 2013 r., styczeń 2014 r., maj 2014 r.,

(akta kontroli str. 141-146)

- 3 osób pobierających świadczenia pielęgnacyjne w miesiącach: lipiec 2013 r., listopad 2013 r., maj 2014 r.

(akta kontroli str. 147-154)

Analiza spraw wykazała, że za osoby pobierające wspomniane świadczenia opiekuńcze GOPS opłacał składki na ubezpieczenia emerytalno-rentowe, a także w przypadku braku tytułu do ubezpieczenia zdrowotnego składki na ubezpieczenie zdrowotne. O fakcie opłacania składek klienci dowiadawali się z uzasadnienia decyzji administracyjnej. Z pisemnej informacji kierownika kontrolowanej jednostki wynika też, że ubezpieczonym, dla których płatnikiem składek był GOPS w Szczytnie przekazywano roczne raporty RMUA.

(akta kontroli str. 155)

Do kontrolowanych akt z powyższego zakresu nie wniesiono uwag.

W trakcie działań kontrolnych ustalono, że wypłata przyznanych świadczeń dokonywana jest:

- na rachunek bankowy klienta i stanowi 79,02% wszystkich wypłat,
- w kasie GOPS i stanowi 19,54% wszystkich wypłat,
- przekazem pocztowym i stanowi 1,44% wszystkich wypłat.

(akta kontroli str. 156)

Do ustaleń kontroli nie zostały wniesione zastrzeżenia.

W związku z tym, że w kontrolowanym zakresie nie stwierdzono istotnych nieprawidłowości i uchybień odstępuje się od wydania zaleceń pokontrolnych.

Jednocześnie informuję, że stosownie do art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

WOJEWODA
WARMIŃSKO-MAZURSKI
Artur Chojecki